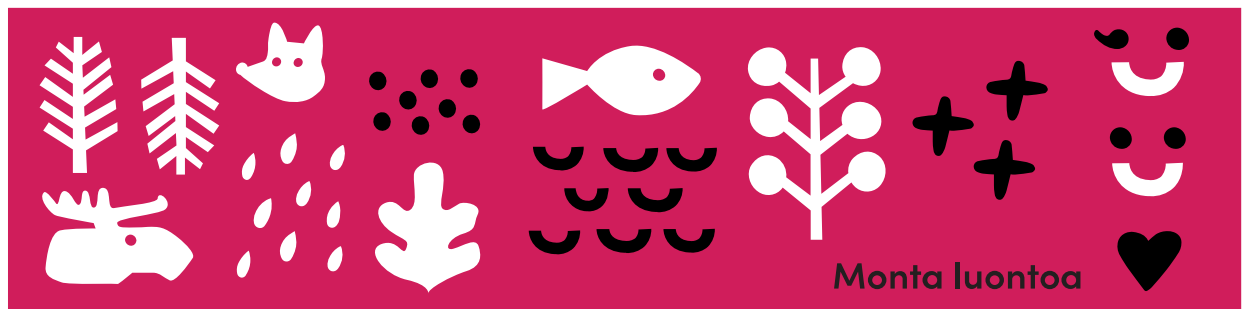

Oppivelvollisuuden suorittaminen kotiopetuksessa

Hollolan toimintamalli

Perusopetus 05.02.2023

Hollola

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto	2
2	Oppivelvollisuus ja kotiopetus.....	3
2.1	Oppivelvollisuus ja kotiopetus	3
2.2	Perusopetuksen oppimäärä	4
2.3	Erityinen tutkinto.....	4
3	Vastuut ja velvollisuudet	5
3.1	Huoltajan vastuu	5
3.2	Opetuksen järjestäjän vastuu ja valvontavelvollisuus	6
3.3	Valvonta-/näyttötilaisuus	6
4	Kotiopetusprosessi Hollolassa	7
5	Oppivelvollisuuden edistymisen seuranta ja arviointi	8
5.1	Ohjeistus huoltajalle	8

1 JOHDANTO

Suomessa on oppivelvollisuus. Tämä tarkoittaa, että oppivelvollisuusikäisen on osallistuttava asuinkunnan järjestämään perusopetukseen tai saatava muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Halutessaan huoltaja voi ottaa vastuun lapsensa oppivelvollisuuden suorittamisesta. Tällöin hänen vastuulleen siirtyy lapsen opetus ja oppimisen tukeminen.

Tietyt säädösten mahdollistamat joustot opiskelun järjestämisessä koskevat vain koulua käyviä. Kotiopetuksessa ei ole esimerkiksi mahdollista vapauttaa jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan aineen opiskelusta. Oppimääriä ei voida myöskään yksilöllistää. Huoltaja vastaa näin ollen siitä, että kotiopetuksessa oleva lapsesi opiskelee Hollolan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman yleisopetuksen mukaisin sisällöin ja tavoittein kaikissa oppiaineissa.

Asuinkunnan vastuulla on valvoa oppivelvollisuuden edistymistä. Kunnan määräämä tutkiva opettaja seuraa, että lapsi opiskelee yhdessä sovittuun suunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti. Tutkiva opettaja antaa lukuvuoden päättyessä kirjallisen selosteen oppivelvollisuuden edistymisestä.

Mikäli huoltaja haluaa, että lapsi saa opinnoistaan perusopetuksen todistusta vastaavan todistuksen, on lapsen osallistuttava erityiseen tutkintoon. Tutkinnossa tutkiva opettaja yhdessä tarvittavien muiden opetusalan ammattihenkilöiden kanssa arvioi osaamisen tason suhteessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin. Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain.

2 OPPIVELVOLLISUUS JA KOTIOPETUS

2.1 Oppivelvollisuus ja kotiopetus

Oppivelvollisen on osallistuttava perusopetuslain 26§ mukaisesti asuinkunnan järjestämään perusopetukseen tai saatava muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Tiedot ja taidot voi hankkia kotiopetuksessa.

Kotiopetuksesi katsotaan myös sellainen ryhmämuotoinen opiskelu, jossa opetuksen toteuttamisesta vastaavalla taholla ei ole perusopetuslain mukaista valtioneuvoston myöntämää opetuksen järjestämislupaa. Kotiopetus ei ole perusopetuslain mukaista opetusta, mutta sen tulee noudattaa perusopetuslain ja asetusten yleisiä tavoitteita.

✓ [Valtioneuvoston asetukset 422/2012](#)

(<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120422>)

✓ [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet \(2014\)](#)

(https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf)

✓ [Vuosiluokkien 1–2 A1-kielen opetussuunnitelman perusteet \(2019\) \(astuneet voimaan 1.1.2020\)](#)

(https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_vuosiluokkien_1-2_a1-kielen_opetussuunnitelman_perusteet.pdf)

✓ [Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. Opetushallitus 10.2.2020](#)

(https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen-arviointiluku-10-2-2020_2.pdf)

Oppivelvollisuuslaki 2 §: Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Oppivelvollisuus alkaa perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetun lukuvuoden alkaessa sinä vuonna, jona lapsi täyttää seitsemän vuotta. Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai kun oppivelvollinen on tätä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun tutkinnon taikka niitä vastaavan Ahvenanmaalla suoritettua tai ulkomaisen koulutuksen.

Oppivelvollisuuslaki 9 §: Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuutensa.

Perusopetuslaki 26 §: Oppivelvollisen on osallistuttava perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen tai saatava muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta.

2.2 Perusopetuksen oppimäärä

Oppivelvollisen on saatava kotiopetuksessa Opetushallituksen päättämässä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) määrätyt perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot. Oppivelvollisen tulee opiskella kaikkia niiden oppiaineiden opetuksen tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä, jotka kuuluvat perusopetuksen oppimäärään.

Perusopetuksen oppimäärä sisältää seuraavat yhteiset oppiaineet:

- äidinkieli ja kirjallisuus
- toinen kotimainen kieli, ruotsi tai suomi
- vieras kieli
- ympäristöoppi
- terveystieto
- uskonto tai elämäkatsomustieto
- historia
- yhteiskuntaoppi
- matematiikka
- fysiikka
- kemia
- biologia
- maantieto
- liikunta
- musiikki
- kuvataide
- käsityö
- kotitalous

Kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen ei tarvitse opiskella valtioneuvoston asetuksessa päätettyjä taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja tai paikallisesti päätettäviä, oppilaille valinnaisia aineita. Huoltajan vastuulla olevan oppivelvollisuusikäiselle annettavan kotiopetuksen ei myöskään tarvitse sisältää oppilaanohjausta.

2.3 Erityinen tutkinto

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa perusopetuslaissa ja -asetuksessa tarkoitetussa erityisessä tutkinnossa (perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §). Erityisen tutkinnon järjestäjällä tulee olla lupa järjestää perusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden yleisen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Oppimisen ja osaamisen arviointi perustuu alla oleviin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) muutoksiin:

[Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa \(2019\)](#) (astunut voimaan 1.8.2020)

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen-arviointiluku-10-2-2020_1.pdf

[Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerit \(2020\)](#) (astunut voimaan 1.8.2021).

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20p%C3%A4%C3%A4tt%C3%B6arvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020.pdf>

Erityisessä tutkinnossa käytettävät todistukset ovat

1. todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta
2. todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä
3. todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta

Oppivelvollisen on suoritettava hyväksytysti kaikki perusopetuksen oppimäärään kuuluvat yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Erityisen tutkinnon suorittamisaikataulusta, laajuudesta ja kokeiden määrästä päättää opetuksen järjestäjä. Myös kokeiden suorittamispaikan ja valvojan määrittelee opetuksen järjestäjä.

3 VASTUUT JA VELVOLLISUUDET

3.1 Huoltajan vastuu

Kotiopetukseen siirtymisestä päättää oppilaan huoltaja. Ilmoituksen jälkeen huoltaja vastaa oppivelvollisen perusopetuksen oppimäärää vastaavien tietojen ja taitojen saavuttamisesta ja oppivelvollisen edistymisestä. Huoltaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden suorittamista, voidaan tuomita oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä sakkoon.

Opintojen suunnittelun pohjana tulee käyttää Hollolan Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmaa.

Huoltaja vastaa oppivelvollisen opintojen järjestelyistä, kuten oppimateriaalien hankkimisesta ja varsinaisesta opiskelusta. Koulu ei järjestä opetusta kotiopetuksessa olevalle oppivelvolliselle hänen kotonaan. Koulu/opettaja ei myöskään laadi opetussuunnitelmaa tai ylimääräisiä tehtäviä tai opetuspaketteja kotiopetuksessa olevalle.

Kunta ei ole velvollinen järjestämään kotiopetuksessa olevalle oppivelvolliselle palveluja tai etuuksia, joihin perusopetukseen osallistuva oppilas on perusopetuslain mukaan oikeutettu kuten

- opetukseen
- oppimisen ja koulunkäynnin tukeen
- maksuttomiin oppimateriaaleihin, työvälineisiin - ja -aineisiin
- oppilashuoltoon
- maksuttomaan kouluruokailuun
- koulukuljetukseen.

Erityiset opetusjärjestelyt koskevat vain koulua käyviä. Huoltajan päätöksellä kotona opiskelevaa ei voida esimerkiksi vapauttaa jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan yhteisen aineen opiskelusta.

Mikäli huoltaja ilmoittaa oppilaan myöhemmin kouluun ja oppilas aloittaa koulunkäynnin tai jos oppilas muuttaa pois Hollolasta, huoltajan tulee ilmoittaa asiasta kirjallisesti tai sähköpostilla osoitteeseen hyvinvoinninpalvelualue@hollola.fi. Ilmoituksessa tulee ilmetä lapsen henkilötiedot, osoite sekä huoltajien tiedot. Koski-järjestelmään kirjaetaan tällöin kotiopetuksen päättymisen päivämäärä. Huoltajan tehtävänä on toimittaa uudelle opetuksen järjestäjälle kotiopetuksessa tehdyt selosteet oppivelvollisuuden etenemisestä perusopetuksesta.

3.2 Opetuksen järjestäjän vastuu ja valvontavelvollisuus

Perusopetuslain 26 §:n mukaan asuinkunnan tulee valvoa oppivelvollisen edistymistä, jos tämä ei osallistu kouluopetukseen.

Kun ilmoitus lapsen siirtymisestä kotiopetukseen saadaan huoltajalta, huoltajaan ollaan yhteydessä ja sovitaan valvonnan käytännön järjestelyistä sekä käydä läpi huoltajan ja kunnan vastuut ja velvoitteet. Huoltajan ilmoituksen jälkeen nimetään tutkiva opettaja, jonka tehtävänä on selvittää ja arvioida oppivelvollisen edistymistä.

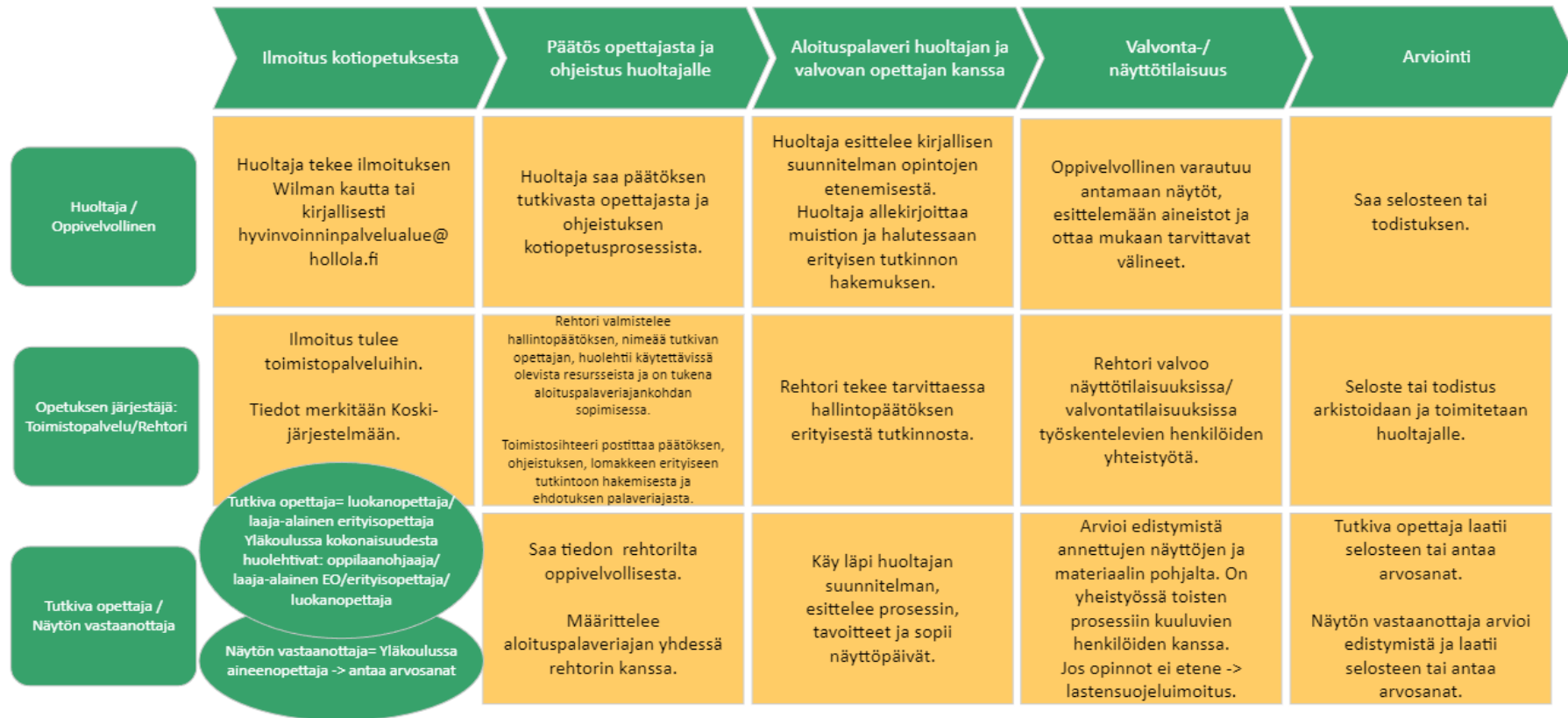
Kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen edistymistä seurataan suhteessa Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin (2014) sekä niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Edistymisen seurannan käytännön toteuttamisesta kerrotaan lisää seuraavassa luvussa 4 Kotiopetusprosessi Hollolassa.

3.3 Valvonta-/näyttötilaisuus

Lainsäädännössä ei ole määritelty, kuinka usein valvontatilaisuuksia järjestetään. Yleinen käytäntö on, että niitä on kerran pari vuodessa.

Valvontatilaisuuksissa tutkiva opettaja seuraa edistymistä esimerkiksi keskustelujen, portfolioiden, kirjallisten ja suullisten kokeiden ja näyttöjen sekä muun tyyppisten näyttöjen avulla. Muut näytöt ovat tarpeen erityisesti selvitettäessä oppivelvollisen edistymistä taide- ja taitoaineissa. Näytöt voivat olla esimerkiksi taitojen osoittamista erilaisin suorituksin itse valvontatilanteissa tai opiskelua ja sen tuotoksia kuvaavia erilaisia näyttöjä.

4 KOTIOPETUSPROSESSI HOLLOLASSA

Kuvio 1: Kotiopetusprosessin kuvaus

5 OPPIVELVOLLISUUDEN EDISTYMISEN SEURANTA JA ARVIOINTI

5.1 Ohjeistus huoltajalle

Mikäli otat vastuun lapsesi oppivelvollisuuden suorittamisesta ja haluat ilmoittaa lapsesi kotiopetukseen, toimi näin:

1. Tee ilmoitus kotiopetukseen siirtymisestä Wilmassa. Vaihtoehtoisesti voit tehdä kirjallisen ilmoituksen sähköpostiosoitteeseen hyvinvoinninpalvelu-alue@hollola.fi
Ilmoituksessa tulee ilmetä lapsen henkilötiedot, osoite sekä huoltajien tiedot.
2. Saat päätöksen tutkivasta opettajasta kotiinne. Päätöksessä ohjeistetaan ottamaan yhteyttä tutkivaan opettajaan. Ennen sitä sinun tulee tutustua huolellisesti seuraaviin sisältöihin kotiopetukseen ja Esi- ja perusopetussuunnitelmaan liittyen:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kotiopetus> ja

<https://hollola.fi/kasvatus-ja-opetus/perusopetus/opiskelu-perusopetuksessa/esi-ja-perusopetussuunnitelma/>

3. Kotiopetuksessa annetaan osaamisesta selvitys. Mikäli haluat lapsellesi todistuksen, johon on merkitty oppiainekohtaisesti arvosanat, lapsen on osallistuttava erityiseen tutkintoon. Erityiseen tutkintoon tulee hakea kirjallisella hakemuksella aloituspalaverissa. Huomioithan, että erityisessä tutkinnossa arviointi perustuu yleisopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.
4. Vahvista osallistumisesi koulun ehdottamaan palaveriaikaan. **Tapaamisessa esittelet tutkivalle opettajalle oppiainekohtaisen suunnitelmasi siitä, kuinka aiot toteuttaa lapsesi oppivelvollisuuden etenemisen tulevan lukuvuoden aikana.** Huolehdi suunnitelman mukaan opintojen etenemisestä ja näyttöjen antamisesta.
5. Valvonta-/näyttötilaisuudessa esitellään tehdyt opinnot sekä niissä eteneminen. Valvontatilaisuus voi sisältää myös näyttöjä tai kokeita. Tutkiva opettaja laatii kirjallisen selostuksen, josta ilmenee, onko lapsesi saavuttanut opetussuunnitelman kirjatut kyseisen vuosiluokan tavoitteet.
Jos lapsesi osallistuu erityiseen tutkintoon, opettaja suorittaa arvioinnin annettujen näyttöjen, suoritusten ja mahdollisten kokeiden perusteella.
6. Lapsellasi on aina oikeus osallistua opetukseen omassa lähikoulussaan. Ota yhteyttä lähikoulun rehtoriin ja tee kirjallinen ilmoitus kotiopetuksen päättämisestä.